

ANNE BÜYÜYÖRUM BANA YARDIM ET

DR. OBENGÜL EJDER

© 2020 AKADEMİSYEN KİTABEVİ

Yayın Dağıtım ve Pazarlama A. Ş.

Halk sk. 5/A Yenişehir/ANKARA

Tel: 0312 431 16 33

Faks: 0 (312) 432 21 85

www.akademisyen.com

Anne Büyüyorum Bana Yardım Et

Dr. Obengül Ejder

ISBN: 978-605-258-788-1

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Grafik Tasarım

Rahime DİLMEN

Kapak

Şehnaz AYTEKİN

Baskı

Göktuğ Ofset

Dağıtım Adresi

Akademisyen Kitabevi

Halk sk. 5/A Yenişehir/ANKARA

Tel: 0312 431 16 33

Faks: 0 (312) 432 21 85

www.akademisyen.com

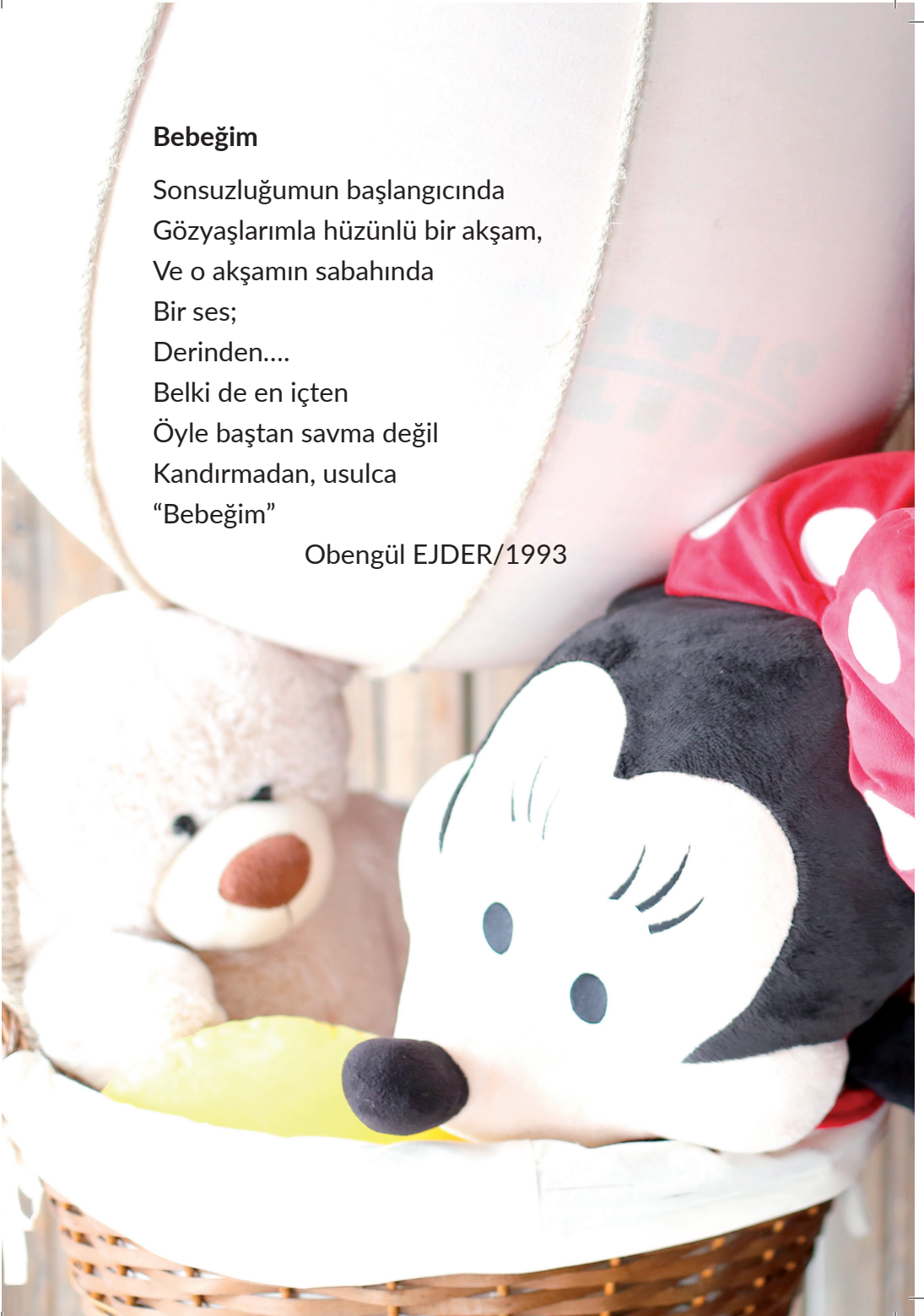
Bu kitabın yayın hakkı AKADEMİSYEN KİTABEVİ'ne aittir. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereği herhangi bir bölümü, resmi veya yazısı, yazarın ve yayıncısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınamaz veya kopya anlamı taşıyabilecek hiçbir işlem yapılamaz. Yazıların içerikleri yazarı bağlamaktadır.

Canım Annem Babam
Feride - Yüksel Aras'a

Bebeğim

Sonsuzluğumun başlangıcında
Gözyaşlarımla hüzünlü bir akşam,
Ve o akşamın sabahında
Bir ses;
Derinden....
Belki de en içten
Öyle baştan savma değil
Kandırmadan, usulca
“Bebeğim”

Obengül EJDER/1993

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I

- 1 Çocuklarda Alt Islatma Problemi
- 6 Çocuklarda Dışkı Kaçırma Problemi
- 9 Çocuklarda Tırnak Yeme Problemi
- 12 Çocuklarda Parmak Emme Problemi
- 17 Çocuklarda Yalan Söyleme
- 20 Çocuklarda Çalma Davranışı
- 25 Aileye Katılan Yeni Birey: Kardeş ve Kardeş Kıskançlığı
- 28 Çocuklar da Depresyona Girebilir

BÖLÜM II

- 31 Geçmişin Kötü İzlerini bırakan TOKSİK Anne ve Babalar
- 33 Geçmişin Kötü İzleri
- 35 Alkolik Ebeveyne Sahip Olmak
- 38 En Büyük İhanet Cinsel Taciz
- 40 Cinsel Taciz Çocukların Yüreğinde Hançer İzidir
- 45 Çocukların Duygusal İhmali
- 47 Çalınan Çocukluğum...
- 50 Anne Neredesin?
- 52 İlk Sevgi Nesnesidir Anne
- 56 Var Olan Annenin Yokluğu
- 59 Yok Olan Annenin Varlığı
- 62 İyi Anne Enerjisi
- 64 Var Olan Babanın Yokluğu
- 68 Evimizin Gizli Kahramanları Babalar
- 72 Bayram Sabahı

BÖLÜM III

- 75 Çocuklarda Sağlıklı Cinsel Gelişim
- 79 Çocuklarınıza Cinsel Eğitim Vermeye 3 Yaşında Başlayın
- 84 Çocuklarınıza Cinsel Eğitimi Doğru Zamanda, Doğru Bilgilerle Vermelisiniz
- 87 Çocuklara Cinsel Bilgi Nasıl Verilmeli?
- 101 Ergenlik Döneminde Beden Değişiklikleri
- 104 Değişim Rüzgarları Esiyor, Ergenlik Geliyor...
- 107 Değişim Rüzgarları Esiyor; Duygularım da Değişiyor
- 110 Ergenlik Dönemindeki Erkek Çocuklar ve Cinsel Gelişimleri
- 113 Ergenlik Dönemindeki Kız Çocuklar ve Cinsel Gelişimleri
- 116 İHMAL ve İstismar Ne Demektir
- 121 Çocukluk Çağı İhmal ve İstismarının Önlenmesi

BÖLÜM IV

- 125 Kişilik Gelişiminin Temeli Ailede Atılır
- 128 Çocuklar Sınırlarını Bilmek İsterler
- 130 Çocuklarla Sağlıklı İletişimde Etkili Ana- Baba Tutumları
- 139 Aile Yapınız Sağlıklı mı?
- 141 Sihirli Sözcüklerle, Sihirli Yaklaşımlar...
- 144 Bir Televizyon Dizisi... "BENİM AİLEM"
- 147 Çocuklar Neden Doyumsuz ve Mutsuz Olurlar?
- 149 Pahalı Oyuncaklara Değil, Oyun Oynamaya İhtiyacı Var...
- 152 Çocuklarınızla Oyun Oynayın
- 154 Teknoloji Bağımlısı Olmayın
- 160 Güvenli İnternet Kullanımı
- 162 Çocuklarınızı İnternet Tuzaklarından Koruyun
- 165 Çocuklar Tüketim Çılgınlığını Ebeveynlerinden Öğreniyor
- 168 Ekonomik Problemler Çocukları Nasıl Etkiler?
- 171 Ekonomik Problemler Çocuklara Nasıl Anlatılmalı?
- 175 Tüketmekten Değil, Üretmekten Mutlu Olan Çocuklar Yetiştirin
- 178 Çocuklarınıza Sorumluluk Verin
- 181 Hayvanların Çocuk Psikolojisine Etkisi Kedim Leyla
- 184 Can Dostum Kızım ve Luca

- 187 Kaynaklar
- 191 Yazar Hakkında

ÖNSÖZ

Çocukken iskambil kağıtlarından kule yapardık. Önce iki kağıdı birbirine dayayarak yedi tane dizedik. Sonra üzerine altı tane, derken üçgen şeklinde sanki EYFEL Kulesi'ni andıran yedi katlı bir kulemiz olurdu. Öncelikle ne parke, mermer gibi çok kaygan bir zemin olmalıydı, ne de kalın havlı engebesi çok olan bir zemin. En iyisi çok da kaygan olmayan, kağıtların sağlam tutunabildiği bir zeminde kurulabilirdi kulemiz.

xi/ Anne Büyüyorum
Bana Yardım Et

Şimdi düşünüyorum da kişilik yapısının gelişimi tam da bu kulelere benziyor. Eğer anne ve babamızın evliliği sağlam zemine oturmuşsa, isteyerek, severek evlenmişler ya da birbirlerini tanıdıkça daha fazla saygı duymuş ve sevgileri giderek büyümüşse, çocukların kişiliklerinin gelişeceği zemin de o kadar sağlam oluyor.

Üstelik bir de anne babamızın kendi aile soy ağacında da sağlamsa kulesi, sosyoekonomik, kültürel gelişimleri konusunda da şanslılarsa eğer, yaşanan zorlukların üstesinden gelebilmişlerse bizim de kişilik gelişimimiz sağlam oluyor.

En alt kağıtların üzerine inşa edilir kişilik, yani 0-7 yaş. Çocuğun anne ve babasının varlığına en çok ihtiyaç duyduğu, tüm aile bireylerinin birbirlerine eksiksiz güven ve koşulsuz sevgi duyduğu bir dönemdir bu dönem. Bu dönemde çocuk önce annesini, sonra babasını, sonra kendisini keşfedecek, onların gözünde aynalanacak, o aynalara bakarak yüzlerindeki, ses tonlarındaki ifadeler ile ya varlığından hoşnut olacak, “ben iyi ve güzel bir çocuğum” diye düşünecek ya da varlığından rahatsız olacak ve “demek ki ben kötü ve çirkin bir çocuğum” diyerek benliğini tanımlamaya başlayacak.

O nedenle öyle önemli ve şans gerektiren bir dönem ki 0-7 yaş... Şans diyorum çünkü anne babanın biri veya her ikisi birden bir kazada ölebilir, çok büyük bir fiziksel veya psikolojik hastalıkla (madde bağımlılığı, şizofreni, v.b. gibi) boğuşuyor olabilir, ciddi bir ekonomik krizin veya yoksulluğun içinde yaşam çabası veriyor olabilir, birbirlerini düşünman sayacak derecede nefretle boşanmış olabilir... Tüm bunların varlığı maalesef ki çocuğun seçimi değil, şanssızlığı... Psikiyatrinin kutsal kitabı sayılan DSM-V tanı kitabında tanımlanan ‘Kişilik Bozuklukları’nın temelinde işte çocuğun tüm bu şanssızlıkları yatıyor maalesef ki. (Tabi genetik faktörleri de göz ardı edemeyiz)

“Eğitim Hayatı Ailede Başlar” diyoruz ya; çocuklar 0-7 yaş arasında anne ve babalarından öğreniyorlar temel yaşam becerilerini, konuşma biçimini, toplumsal ahlak anlayışını... Bu dönemde ne kadar erken doğru bilgi ve beceri ile donanırlarsa kişilik gelişimlerinin 2. katı yani okul dönemleri o kadar sağlam inşa ediliyor.

8-13 yaş; başta öğretmenleri olmak üzere, arkadaşlarından hayatı öğrenmeye başladıkları, beyinlerinin farklı lobları çalıştırılarak zihinsel ve bedensel büyümelerinin sağlıklı gelişebilmesi için çaba harcanıldığı

bir dönem. O nedenle çocuğa uygun okulu, öğretmenini seçebilmek kadar çocuğun becerilerini keşfetmesine de fırsat tanınması gerektiği bir dönem. Her ne kadar okul hayatı öne çıksa da yine de bizim kulenin temel kağıtları olan anne ve babanın sağlam, dengeli, güvenli ve sevgi dolu duruşu çok önem arz ediyor.

3. kat; artık ergenlik döneminin tam ortası, ‘Çocuk’ yerine ‘Genç’ kelimesini kullandığımız 14-18 yaş... Kimlik arayışının en civcivli zamanları. Cinsel kimliğin önem kazandığı, arkadaşların temel destekçiler sayıldığı, toplum içinde var olma savaşının verildiği bir dönem. Anne babanın sakin, sabırlı, tutarlı, kurallı, rol model olduğunu sürekli hatırlayarak davranması gerektiği bir dönem.

İskambil kağıtları tam da bu dönemde yıkılırsa, yeniden yapılandırılacak derken genç ihmal veya istismar edilir ise kendini güvensiz bir dünyada çıplak hissedecektir. Ne yazık ki henüz beyin gelişimi tamamlanmadığı için doğruyu, yanlış tam ayırt edemediği, yaptığı yanlışlarının sonuçlarının ne kadar büyük olabileceğini ön göremediği, kim nereye çekerse (madde kullanımı, kumar, erken cinsellik, ceteleşme, siyasi oluşum) güven ve sevgi ihtiyacı içinde olduğundan hemen kayıvereceği bir dönem.

4. kat; gencin yüksek öğrenim veya askerlik, çalışma hayatı ya da evlilik nedeniyle ailesinden uzaklaşmaya başladığı, artık hem toplum hem de kanunlar nezdinde YETİŞKİN kabul edildiği bir dönem; 19-22 yaş... 4. kata kadar kişilik kulesinin kağıtları doğru ve sağlam inşa edilmiş ise genç bu süreci kolay atlatacak ve kendine istediği, mutlu olacağı bir meslek, gelecek inşa edebileceği bir yol bulacaktır.

5 ve 6. katlar; 23-25 yaş ve 26-27 yaşlar... Yüksek lisans, iş deneyimleri, nişanlılık, evlilik gibi pek çok ilkin yaşandığı dönemler. Yine bu dönemler de geçmiş yaşam öyküsünün üzerine kurulu. Gerçek bir yetişkin gibi davranacağı, hem seçimlerinden hem de bunun sonuçlarından kendisinin sorumlu olacağı, karşılaştığı problemlere çözüm yolları bulacağı dönemler...

Eğer alt katlardaki kağıtları çekilmiş, farklı farklı destelerin kağıtları (ikinci anne, ikinci baba, yakın akrabalar, arkadaşlar v.b gibi) ile sağlıklı ve kötü bir şekilde desteklenmiş ise gerek eğitim gerek iş gerekse aşk hayatında hala çocuk gibi davranacak, ya başkalarına bağımlı, onların maddi manevi desteği olmadan hiç hareket edemeyen, onların istek

ve arzularımı yerine getirmeye çalışan bir robot gibi davranacak, ya da öfkeli, isyankar, anti sosyal davranışlar sergileyen biri olacaktır. Bu da özellikle yeni kurmaya çalıştığı aile hayatında büyük sorunlara neden olacak, eşiyle veya onun ailesi ile ciddi çatışmalara girecektir.

Ve final 7. kat, 28. yaş... Artık yeni bir döngünün parçası olunmuştur, kendi çocuğunun kulesinde anne veya baba kağıdı olarak temel direk görevi görecek, çocuğunun kişilik gelişiminin kaderini belirleyecektir. Ne kadar doğru bilgi ile donanır, bilinçli davranır, geçmişte kendi anne babasının yaptığı hataları tekrarlamaz ise çocuğunu o kadar sağlıklı ve mutlu yetiştirecektir.

İşte elinizdeki bu kitapla çocuklarınızın büyüme döneminde karşılaşılabileceğiniz problemlere farklı bir bakış açısı ile çözüm bulabilmenizi amaçladım. Kitaptaki örneklerle “bu, çocuğun problemi” diye nitelendirdiğiniz şeylerin aslında ailenin probleminin bir yansıması olduğunu, eğer altta yatan gerçek nedeni bulup çözemezseniz, onun gelecekte nasıl psikolojik hasarlar alabileceğini fark etmenizi sağlamaya çalıştım.

Yukarıda bahsettiğim yedi dönemi bir kitaba sığdırmak imkansızdı. O nedenle bu ilk kitabımda sadece ergenlik döneminin sonuna kadarki dönemi işleyebildim.

Çocuğunuzun öğrenim hayatı boyunca karşılaşılabileceğiniz problemleri “HAYATIN KENDİSİ BİR SINAV” isimli kitabımda, gençlik dönemlerinde düşebilecekleri tuzakları, madde bağımlılığı, fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet gibi konuları ise bir başka kitabımda okuyabileceksiniz.

Maalesef, hekim kimliğimde bir hastalığın ayırıcı tanısı için kullanabildiğim tanı araçları (kan, idrar tahlilleri, röntgen ve diğer görüntüleme cihazları) psikoterapist kimliğimde çok da işe yaramıyor. Tek materyalim adeta tomografi çeker gibi kesit kesit aldığım yaşam öyküleri.

Bu nedenle konuları, çarpıcı bir şekilde aklınızda kalabilmesi için, etik ilkeler gereği tamamıyla değiştirdiğim gerçek danışan öyküleri ile anlatmaya çalıştım. Buradan adını veremediğim ama her birini sevgi ve saygıyla kucakladığım danışanlarıma sonsuz teşekkür ederim.

TEŞEKKÜR

Annem ve babam hayatımdaki ilk öğretmenlerimdi, kişilik gelişimin sağlamlığında, hayattaki başarıyı ve mutluluğu yakalamamda onlara çok şey borçluyum. 23 yaşında babamı, 26 yaşında annemi kaybettiğimde bana ilk 5 katı sağlam bir kule ve iki harika kardeş hediye edip gitmişlerdi. Belki beni duymuyorlar ama bu kitap aracılığı ile siz değerli okurların nezdinde, canım annem ve babama bana harika bir çocukluk ve genç kızlık yaşattıkları için binlerce teşekkür ederim.

Yıllarca salondaki yemek masasının üstünde çeşit çeşit yemekler yerine, kitaplardan başka bir şey bulmasa da hayallerimin peşinden koşarken her daim destekçim olan sevgili eşime, bitmeyen aşkı, dostluğu ve kızıma harika babalığı için çok teşekkür ederim.

Kulemin en temel yapı taşı çalışkan, hırslı, sosyal olmamı borçlu olduğum ilkokul öğretmenim Kadriye ŞEN'e, psikoterapi ile tanışmamı sağlayan, yıllarca bilgisini, deneyimini saklamayan ve her daim bana destek olan Psikoterapist Dr. Cem KEÇE'ye, 20 yıl önce, daha meslekte emeklemeye başladığım dönemlerde, elimden tutup yol gösteren, başım her sıkıştığında yanı başımda olan Psikiyatri Uzmanı Prof. Dr. Şükrü UĞUZ'a ve adını sayamadığım eğitim hayatıma katkı sağlamış tüm saygıdeğer hocalarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

2009 yılında Acıbadem Hastanesi'nde hekimlik hayatımın yönünü tamamıyla değiştiren, "Obengül Hanım neden kitap yazmıyorsunuz?" sorusu ile beni yüreklendiren, çalışma arkadaşlığı yapmaktan hep onur duyduğum Hüseyin ÇELİK'e, HÜRRİYET Gazetesi'nin o büyük ailesine Köşe Yazarı olarak beni davet eden, ilk yazımdan bu güne kadar beni destekleyen, hatta kitabımın isim babası olan Sinan TANYILDIZ'a çok teşekkür ederim.

Tam 15 yıldır meslektaşım, yol arkadaşım, sırdaşım, birlikte çalışmaktan büyük keyif aldığım Uzm.Psk.Dan. Ahmet ATCI'ya, yazılarımın noktasını, virgülünü ezberlemiş olan sevgili asistanım Latife BULUT'a, yazıların redaksiyonunu yapan sevgili Özay TÜRKER, Niyazi KEÇELİ ve Meral DELEN'e, kapaktaki o muhteşem resmi çeken Sinem KOBANER'e, kapak tasarımını büyük bir heyecanla üstlenen Şehnaz AYTEKİN'e ve kitabımı daha okumadan "siz yazdıysanız tüm kitaplarınızı hemen basarım" diyen AKADEMİSYEN Yayınevi'nin sahibi Yasin DİLMEN'e sonsuz teşekkür ederim.

Ve son teşekkürüm de ailemin en tatlı bireyleri olan, kitabımın basımını heyecanla bekleyen, fotoğrafları ile kitabımın anlamını ölüm-süzleştiren canımın içi kızım Ece'ye, yiğenlerim Su, Lal, Ceren ve Olgar'a... Sizi çok seviyorum.

KAYNAKLAR

- Abalı O. Hiperaktivite ve Dikkat Eksikliği, Adeda Yayıncılık, 2009
- Adasal, Rasim, Prof. Dr., Ruh Hastalıkları, 3. Baskı, AÜ Tıp Fak. Yay., 1976
- Altınay D. Psikodramada Çağdaş Yaklaşımla, Epsilon Yayıncılık, İstanbul
- Altınay, D. Psikodramada Seçme Konular, Epsilon Yayıncılık, İstanbul
- Aslan, G. Aslantekin. F. Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklarda Sağlık Eğitiminin Önemi, Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, Cilt:1, Sayı:1,2006
- Aşkın En Güzel Tarihi, Çeviren: Saadet Özen Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- Avcı, A. Meslek Seçimi ve Meslek Seçiminde Anne - Babalara Öneriler. İstanbul, 2014
- Beck, Anksiyete Bozuklukları ve Fobiler, Litera Yayıncılık, İstanbul, 2006
- Beck, Diyet Çözümü Hyb Yayıncılık, Ankara, 2010
- Bertan, M. Güler, C. Halk Sağlığı Temel Bilgiler, Güneş Kitabevi, 2005
- Chapman, C. Beş Sevgi Dili, Koridor Yayıncılık, İstanbul, 2007
- Christiane Sanderson, Çocuğun Cinsel Eğitim ve Tacizden Koruma Rehberi, Sistem yayınları 2010
- Cinsel Yaşam Ve Sorunları, CETAD Yayınları, 2010
- Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Eğitim Kitabı, Sağlık Bakanlığı Acsap Gn. Md. Ankara, 2005
- Couldhard, S. Çocukluktan Ergenliğe, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2010
- Covey, S. Etkili Ailelerin 7 Alışkanlığı, Beyaz Yayınları, İstanbul, 1990
- Cüceloğlu, D. Başarıya Götüren Aile, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2006
- Cüceloğlu, D. İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2004
- Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi, Nobel Tıp Kitabevleri, 2000
- Daş, C. Bütünleşmek ve Büyümek, Hyb Yayıncılık, Ankara, 2006
- Demirsar A. Çocuk ve Anne - Baba İlişkileri, Redhouse Yay., İstanbul, 1985
- Dilts, R. Dil İlüzyonları, Kültür Yayınları, İstanbul, 2005
- Doksat, M., Neden Psikanaliz?, Sokak Kedisi Omnia, İstanbul, 2011
- Dökmen Ü. İletişim Çatışmaları ve Empati, Sistem Yayıncılık, 2004
- Dökmen, Ü. Sosyometri ve Psikodrama, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1995
- Ekşi A. Gençlerimiz ve Sorunları, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1982

- Eksi, A. Ben Hasta Değilim, Nobel Tıp Kitabevleri, 1999
- Erickson, M.-Milton, H. Erickson İle Hipnozla Terapi, Beyaz Yayınları, İstanbul
- Farkındalık Dengeli Yaşamın Anahtarı, Osho, Ovvo Basın Yayın, 2004
- G. Le Bon, Kitleler Psikolojisi, Hayat Yayın Grubu, İstanbul, 2015
- Geçtan E. Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar, Metis Yayınları, 2006
- Gottman, J. -Silver, N. Evliliği Sürdürmenin 7 İlkesi, Varlık Yayınları, İstanbul, 2008
- Göka E. Türklerin Psikolojisi, Timaş Yayınları, İstanbul, 2008
- Güvec, C. Psikiyatrinin A-B-C 'Si Say Yayınları, İstanbul, 2006
- Harper, R. - Ellis, A. Akılcı Yayın Kılavuzu, Hyb Yayıncılık, Ankara, 2005
- Hellinger, B. Sevgi Düzenleri, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2003
- Herzog, D. - Franko, D.-Cable, P. Yeme Bozukluklarının Başarılı Tedavisi Optimist Yayın İstanbul, 2008
- Howard B. Discipline in Early Childhood. Pediatr Clin North Am, 1991
- J.Smith, M. Hayır Dedimde Kendimi Suçlu Hissediyorum, Hyb Yayıncılık, Ankara, 1998
- J.W. Santrock, Yaşam Boyu Gelişim Psikolojisi, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2014
- Kardam, Akman, Özvarış, Bahar, Çağlar, Çocukluktan Genç Kızlığa Değişim, Veri Araştırma Yayınları, İstanbul, 2000
- Keçe, C. Cinselliğin Dayanılmaz Ağırlığı, Ütopya Grafik, Ankara, 2006
- Keçe, C. Senden Nefret Ediyorum Ne Olur Beni Terk Etme, Pusula Yayın Evi, Ankara
- Keçe, C. Sevemez Kimse Beni Benim Sevdığım Kadar, Pusula Yayın Evi, Ankara, 2011
- Koç, B. İlgi Ölçümlerinin Madde Sayısının Azaltılması ve Yaş Ranjının Genişletilmesine Yönelik Bir Geçerlik – Güvenirlik Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2006
- Köroğlu, E. Düşünsel, Duygulanımcı Davranış Terapisi İlkeleri, Hyb Yayıncılık, Ankara, 2005
- Köroğlu, E. Kişilik Bozuklukları, Hyb Yayıncılık, Ankara, 2007
- Köroğlu, E. Terapi Yeni Bir Yaşam Felsefesi, Hyb Yayıncılık, Ankara, 2010
- Lee Cori, J. Var Olan Annenin Yokluğu, Okyanus Yayınları, İstanbul, 2013
- Lequerica M, Hermosa B: Maternal reports of behavior problems in preschool Hispanic children: An exploratory study in preventive pediatrics. J Natl Med Assoc 1995; 87
- Leung AK, Robson WL: Counseling Parents About Childhood Discipline. Am Fam Physician 1992
- M.Topkara Yol Ayrımı, Ayrılık Psikolojisi, Karma Kitapları İstanbul 2012
- Masterson, J. Borderline Yetişkinlerde Psikoterapi Litera Yayıncılık, İstanbul, 2008

- Mayle, Peter. Bana Neler Oluyor? Sistem Yayınları, İstanbul, 1999
- Mayle, Peter. Ben Nereden Geldim?, Sistem Yayınları, İstanbul, 1999
- Montessori M: Çocuk eğitimi. Çeviren: Yücel G. İstanbul: Özgür Yayınları, 1995
- Mumcu, C.-Saner, S.-Gökalp, P. Kadın ve Depresyon Okyanus Yayıncılık, İstanbul, 2002
- Nicolosi, J. Onarım Terapisi, Kaktüs Yayınları, İstanbul, 2008
- P.F. Kellerman-M.K. Hudgins Travmadan Sağlananlarla Psikodrama, Nobel Akademik Yayıncılık, 2013
- R. Dallos-R. Draper Aile Terapisine Giriş, Nobel Akademik Yayınları, 2012
- Richard S. Shard Psikoterapi ve Psikolojik Danışma Kuramları, Nobel Akademik Yayıncılık
- Robert Mackenzie, Çocuğunuza Sınır Koyma, HYB Yayıncılık, 1998
- S. Forward- C. Buck Zor Bir Ailede Büyümek, İletişim Yayınları, İstanbul, 2011
- Salk, Lee. Çocuğun Duygusal Sorunları, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1998
- Senemoğlu, N. Gelişim Öğrenme ve Öğretim. Ankara: Pegem Akademi Yayınları 2011
- Solmuş, T. Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2010
- Şenol, S. - İşeri, E.- Koçkar, A. Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu, Hyb Yayıncılık, Ankara, 2006
- T.F. Karahan M.E. Sardoğan Psikolojik Danışma ve Psikoterapide Kuramlar Deniz Kültür, Samsun, 1982
- Tan Hasan, Psikolojik Danışma ve Rehberlik. İst. MEB Yayınları, 1992
- Tarhan, N. Toplum Psikolojisi, Timaş Yayınları, İstanbul, 2009
- Tony Humphreys, Aile: Terk Etmemiz Gereken Sevgili, Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 2003
- Torun, F. Unutkan Erkekler Hadileyen Anneler Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002
- Tuzcuoğlu, Semai, Çocuğun Cinsel Eğitimi "Anne Ben Nasıl Doğdum", MOR-PA Kültür Yayınları, İstanbul, 2003
- V. D. Volan, Fanustaki İnsanlar, Alfa Yayın, İstanbul, 2009
- W. Linden-P. Lhewitt Klinik Psikolojisi, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2013
- Yalon, I. - Kesler, H. Evlilik Terapisi, Prestij Yayınları, İstanbul, 2006
- Yalon, I. Bağışlanan Terapi, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul, 2002
- Yavuzer H. Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1994
- Yavuzer H. Yaygın Anne Baba Tutumları, Remzi Kitabevi, 1990
- Yörükoglu A: Aile Tutumları ve Çocuk Yetiştirme. GATA, Ankara, 1996
- Yörükoglu, Atalay, Prof. Dr. Çocuk Ruh Sağlığı, İş Bankası Yayınları, İstanbul, 1978

